

СЕКЦІЯ № 4

СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СІМ'Ї І МОЛОДІ

УДК 379.8:316.023-053.6

Васильєва А. В.

група 2161, Національний університет кораблебудування імені адмірала
Макарова (Миколаїв), m.o.fedorenko@gmail.com

Федоренко М. О.

канд. іст. наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
(Миколаїв), m.o.fedorenko@gmail.com

ПРОБЛЕМИ ДОЗВІЛЛЯ МОЛОДІ

У статті здійснено аналіз проблеми дозвілля та вільного часу сучасної молоді та їх вплив на розвиток особистості та спосіб життя.

Ключові слова: *молодь, дозвілля, проблематика, суспільство.*

The article analyzes the problem of leisure time and leisure time of modern youth and their impact on the development of personality and lifestyle.

Key words: *youth, leisure, problems, society.*

У даний час все більшу увагу вчених привертають проблеми молодіжного дозвілля. Багато в чому це диктується масштабом тих змін, якими характеризується ця галузь життєдіяльності. Стає можливим говорити про зростання ролі дозвілля для молоді і, як наслідок, про збільшення його впливу на процес соціалізації молодого покоління.

Соціологічний аналіз молодіжного дозвілля вимагає попереднього уточнення ряду найважливіших понять, пов'язаних в першу чергу з його предметом. Оскільки поняття «дозвілля» є вихідним для характеристики дозвіллевого простору життєдіяльності молоді, то виникає потреба в його детальному розгляді [1].

Можна виділити такі значення поняття дозвілля:

- 1) свобода робити щось специфічне чи мається на увазі;
- 2) можливості, що відкриваються поза сферою професійної діяльності;
- 3) можливість розпоряджатися часом на свій розсуд;
- 4) дискусія, спілкування [2].

Аналізувати проблематику дозвілля молоді можна виходячи з основних характеристик:

– дозвілля має яскраво виражені фізіологічні, психологічні та соціальні аспекти;

- передбачає вільну творчу діяльність;
- формує та розвиває особистість;
- сприяє формуванню цінностей;
- забезпечує персональне задоволення;
- сприяє самовихованню особистості.

Тобто вільний час молоді має позитивно впливати на розвиток кожного, як особистості.

Причиною однієї із серйозних проблем дозвілля молоді, є вплив соціальних мереж та неправильного використання комп'ютера та Інтернету. Результати взаємодії молоді з технікою багато в чому залежать від того, з якими установками людина сідає перед дисплеєм. Більш розвинені та підготовлені користувачі, яких цікавлять знання самі по собі, які з цікавістю навчаються, здатні самостійно вирішувати життєві завдання, виявляються більшою мірою незалежними від стандартних рішень гри. Молоді люди, які не ставлять перед собою серйозних цілей за комп'ютером, проводять час перед дисплеєм в основному за грою, швидше занурюються в ситуацію відходу від реальності; у них найбільшою мірою виробляється мозаїчність сприйняття, формуються труднощі з концентрацією уваги, неможливість зосередитися і тощо [4].

Однією із причин асоціалізації підростаючого покоління є проблема спілкування з однолітками. Незнаходження спільних тем для розмов веде до серйозних проблем, що проявляються в дорослому житті.

Виходячи з досліджень, можна виділити 5 типів молодих людей за їх дозвільними уподобаннями:

Перший тип – «Сім'янин». Для молодих людей цього типу характерний досить вузьке коло спілкування, орієнтація в основному на стійкі контакти з родичами, сусідами та знайомими, в окремих випадках – з колегами по роботі (навчанню), а також прості і «домашні» форми дозвілля (читання, телебачення, радіо, газети, робота з дому і просто відпочинок). Серед нинішньої молоді цей тип не є поширеним і налічує близько 12% респондентів, за відомостям 2017 р.

Другий тип, (близько 30% молоді) – «Товариські», які, на відміну від більш замкнутого «сім'янина», орієнтуються насамперед на контакти з широким колом друзів. Представники цього типу використовують більш просунуті форми дозвілля – комп'ютер, музика, хобі. Обов'язкові регулярні зустрічі з друзями стають тут чи не найважливішою формою соціального життя [6].

Третій тип (приблизно 25% респондентів) мають регулярні соціальні контакти поза усталеного сімейно-дружнього кола і можуть бути названі «Гуляки». Його представники не тільки активно спілкуються з друзями, але й спільно відвідують кіно, концерти, кафе, бари та молодіжні клуби. Розважально-споживчі аспекти спілкування та дозвілля стають для них дуже значущими. Серед них найбільш висока частка шанувальників сучасної музики.

Четвертий тип молоді можна визначити як «соціально-активний». Він об'єднує близько 25% молодих людей, сконцентрованих швидше на розвиваючих формах спілкування та дозвілля (відвідування спортклубів, музеїв, виставок, занять у гуртках, об'єднаннях за інтересами, додаткові заняття

з метою самоосвіти та ін.), ніж на простому відпочинку та зустрічах з друзями, а ставлення до вільного часу тут стає більш вибіркоvim. Подібний спосіб життя неможливий без соціально-рекреаційних витрат (матеріального, фізичного та інтелектуального плану), що надає йому активність та організованість, тим самим дисциплінуючи його послідовників. «Соціально-активний» тип – один з найбільш багатих з точки зору соціальної участі, і це зближує його зі стилем життя молоді, прийнятим на Заході (мова йде про представників середнього класу).

П'ятий тип – «гармонійні» – означає повноцінність соціальних зв'язків і охоплює близько 4% молоді. Поряд з «соціально-активним» типом, він передбачає різнобічний спосіб життя, який максимально задіює всі форми соціального спілкування і дозволяє, характерні для представників інших вищезгаданих типів [5].

Дозвілля виступає в якості структурного елементу вільного часу, його зміст наповнений діяльністю, що дозволяє не тільки долати стреси і втому, а й розвивати духовні та фізичні якості виходячи з соціокультурних потреб особистості. У той же час дозвілля є відносно самостійною сферою життєдіяльності молоді. Основна ознака, що відрізняє час дозвілля від вільного часу – це можливість вибору видів діяльності виходячи зі своїх соціокультурних інтересів і духовно-моральних переваг. Людина має право розпоряджатися часом дозвілля на свій власний розсуд відповідно до своїх ціннісних орієнтацій.

Реформування колишніх структур управління дозвіллям актуалізує необхідність розробки нової системи регулювання молодіжного дозвілля, адекватної сучасній соціокультурній ситуації. Дозвілля сприймається молоддю як основна сфера життєдіяльності, і від задоволеності їм залежить загальна задоволеність життям молодої людини. Тому в даний час регулювання дозвілля молоді слід направити на формування такого типу поведінки, який, з одного боку, відповідав би потребам суспільства в організації культурного дозвілля, який сприяє розвитку особистості молодої людини, а з іншого – соціокультурним потребам самої молоді [3].

На базі сформованих проблем дозвілля сучасної молоді, можна виділити рішення таких проблем в умовах нашого ЗВО. Запровадження різного роду секцій (спортивні, мовні та ін.), молодіжні зустрічі. Не варто забувати про розвиток субкультур: у Національному університеті кораблебудування функціонують клуби, розраховані під різні молодіжні інтереси. Також серед молоді університету є багато іноземних студентів: ярмарки, традиційні гуляння і т. ін. сприятимуть вирішенню міжнаціональної дозвіллевої проблеми, актуальної не тільки в нашій країні.

Висновки. Проблема дозвілля молоді є досить актуальним питанням у наш час. З розвитком нових технологій та системою відносин між підлітками розумне використання вільного часу – неусвідомлена потреба покоління. Виокремлення поняття особистості для кожної людини та пояснення її важливого місця в соціумі допоможе запобігти серйозних наслідків у майбутньому, а правильна організація відпочинку вирішить проблему сьогодення.

Список використаних джерел

1. Добринская Е. И., Соколов Э. В. Свободное время и развитие личности: в помощь лектору. Ленинград: Знание, 1983. 32 с.
2. Кравченко А. И. Реферат книги Кэндо Т. Досуг и популярная культура в динамике и развитии. *Личность. Культура. Общество*. Москва, 2000. Т.11. Вып. 1 (2).
3. Мосалев Б. Д. Досуг: методология и методика социологических исследований. Москва: МГКУ, 1995. С. 35.
4. Отнюкова М. С. Жизненный стиль как фактор формирования досугового пространства. *Досуг: Социальные и экономические перспективы*: сб. науч. ст. Саратов: СГТУ, 2003. С. 94.
5. Бутенко И. А. Подростки: чтение и использование компьютера. *Социологические исследования*. 2001. № 12. С. 84–91.
6. Досуг и статус. *Молодежь*. Санкт-Петербург, 2002. № 10. С. 30.